

Claude Rich și Olga Georges-Picot în „Te iubesc, te iubesc...”

MARGINAL LA CIVILIZAȚIA OCHIULUI

Metamorfozele luminii

de MIRON RADU PARASCHIVESCU

Ceea ce s-ar putea numi „sita” gusturilor, pe cît de diverse pe atît de surprinzătoare cînd e vorba de judecarea unui film, și încă a unui datorit excepționalului autor care e Alain Resnais, mi s-a părut că funcționează și în cazul ultimei sale producții, *Te iubesc, te iubesc...*; dar funcționează dacă nu cu precizia și fermitatea cu care publicul mare și cel ce l-am putea numi, mai mult sau mai puțin specializat, a

primit **Marienbadul**, dar cel puțin cu un interes îmbucurător când e vorba de preferințele între filmul colorat și străbunul acestuia în alb-negru. Cum nu am cîtuși de puțin pretenția de a fi altceva decît ceea ce se cheamă „un bun public“, faptul că majoritatea preferințelor a rămas fidelă **Marienbadului** și chiar acelui admirabil poem cu care Resnais și-a cîștigat unanimitatea sufragiilor, **Hiroșima, dragostea mea...**, nu înfirmă, cred eu, calitățile de pictor al luminii, și mai cu seamă al străvezimilor din tulburătoarele funduri marine, din acest fund de mare, la urma urmelor, care este, pe plan cosmic, suprafața planetei noastre.

Căci dincolo sau, mai bine zis, îmbrățișînd cu discreție și gingășie un teren atît de accidentat, atît de transformat și de transformabil, atît de supus unor infinite contestări și controverse, care e acela al psihanalizei, ceea ce mi s-a părut să fie — și sînt sigur că nu numai mie — propunerea pe care autorul ne-o aduce cu acest film, este aceea a unei alte interpretări date tehnicolorului, după somptuoasele falduri și uneori răspicatele, categoricele ecuații coloristice dintr-un **Blow-up** sau **La Religieuse**.

Știu că un tînăr poet, în talentul căruia am crezut, odată cu Ioanichie Olteanu, de la primele rînduri trimise la publicat, ca Ilie Constantin, ce are pe deasupra și meritul de-a fi lucrat chiar în cadrul cinematografului noastre (e drept, pare-mi-se, mai mult pe la biroul manuscriselor de scenarii decît la echivalarea lor la masa de montaj), îmi spunea mai de mult — și ceea ce gîndea el gîndesc sigur numeroși autori, și poate nu numai de literatură — anume că filmul n-ar fi o artă de sine stătătoare, ci un fel de sinteză forțată, artificioasă, ba chiar vulgară (de unde și succesul ei la public), fără sorți de viabilitate. Cred că lucrul ăsta a fost spus de multe ori și din felurite puncte de vedere. Pentru un literat însă, compararea sau dimpotrivă, dezbinarea hotărîtă în mintea lui, între celelalte arte și film, privește mai puțin sau deloc faptul că acesta e ultimul născut al muzelor, cît fragilitatea, informul, aș zice chiar monstruozitatea informității acestei noi arte. Ca să nu mai vorbim de perisabilitatea ei în timp.

Dar mi se pare că mă repet, și că asemenea lucruri mi-or mai fi căzut citeodată, cum se zice, de sub condei de-a lungul puținelor, dar mult chinuitelor însemnări pe care le încerc în această rubrică, prin găzduirea, prea generoasă de altfel, pe care revista de față i-o acordă.

Scenă din filmul lui Alain Resnais, „Te iubesc, te iubesc...“

Din nou Claude Rich și Olga Georges-Picot

Și mă folosesc, fiindcă veni vorba, să mulțumesc din tot sufletul caldei și cordialei invitații pe care un organ de specialitate, cum e revista **Cinema**, mi-a făcut-o, într-unul din numerele sale, spre a mi-o găzdui. Fără să mă tem de infidelități, mai ales atunci când s-ar putea dovedi și justificate, ceea ce nu e cazul, mă tem în schimb de exigențele nerodate. De altfel, dacă mă gândesc mai bine, răspunsul acesta fusese deja formulat la începutul rindurilor de față, dar îmi permit să mă repet: la **Teatrul** mă simt invitat, ba chiar cu loc pe strapontină, pe când la **Cinema** aș fi obligat la rigori ce mă depășesc.

Sigur că filmul este o artă informă; monstruoasă chiar, ca toate produsele unor ere incipiente, dar nu mă pot cu nici un preț împăca cu gândul că ar fi și o speță în dispariție. N-am avut încă prilejul, și nici nu știu dacă-l voi avea, să revăd **Fiul șaicului** cu Rudolf Valentino al copilăriei mele, dar cred că mi-ar furniza, la o revedere, aceleași satisfacții grandios puerile, pe care nu mai știu cărui caricaturist i le furnizează confruntarea unui omuleț cu brontozaurii. Căci filmul mut, ca să las deoparte romantismul ce mi-ar putea fi calificat de lacrimogen, nemaiaducându-mi aminte, deci, că el mai era însoțit și de cite-o pianină băgată în tranșeul scenei, filmul mut mi se pare frumoasa, inițială, măreața și eroica încercare a ochiului omenesc de a deveni demiurgic; activ adică, din contemplativ.

Ceea ce încearcă în filmul său de azi Alain Resnais, ceea ce, dincolo de toate, pare a fi încercal, este pogorirea culorilor, de la curcubeu până la floare și iarbă, peste o lume cenușie încă, de lăvuri, peste un teren, e drept, pietrificat, și tocmai de aceea foarte sigur, inițiat prin mut, prin **cinematograf**, acest **arheo** al filmului, cum îl numea, pare-mi-se, o inteligență mobilă și lucidă ca a lui Jean Bloch-Michel.

De n-ar fi decît atît, și tot mi se pare că interesul pentru **Te iubesc, te iubesc...** e justificat, fiindcă filmul acesta marchează un salt nu numai în subconștient, dar și dincolo de bolta cerului nostru.

